

Patrocinium Defunctorum

Hautin, Jacques
Leodii, M.DC.LXV.

§. 2. Exempla foundationum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79679](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79679)

bus, quorum liberalitate jvantur, & ad impetrandum potentiores.

898. *Quid in dubio an testator sibi an alteri providere voluerit.*

Ceterum, ut ad propositum revertar, in dubio an testator per stipem datam, animæ suæ, an alienæ prospicere voluerit, censendum sibi voluisse prospicere, quia charitas à se incipit. Dirimetur autem lis omnis, ac dubitatio, destinato sibi bono suffragiorum numero, aliquam pecuniam vim piis manibus indistinctè largiatur. Atque ea demum in censum annum poterit converti. Quod quidem peritorum arbitrio etiam tum fieri licitum erit, dum eleëmofyna largior pauperibus certi alicujus loci incolis definitè destinata erit, quos, si eâ totâ statim fruantur, constat inutiliter, aut malè consumpturos; secus si paulatim eis distribuantur. Et tunc enim res defuncti agetur, quatenus ejus gratiâ prodigalitas illa vitabitur, & eleëmofyna prudenter utiliterque dispensabitur.

§ 2.

Exempla foundationum.

899. *Carolus Magnus.*

ET si nihil frequentius, luculentiusque cœnobiis, xenodochiis, nosocomiis, orphanotrophiis, parthenonibus, aliisque piis domibus ad pauperum, seu religiosorum, seu sæcularium alimoniam, atque ad salutem instituentium, aliorumque piorum manium opem conditis; tamen instituti meiratio postulat, ut aliqua ex iis deprimam, quæ maximè ad levamen aliorum erecta fuere. Prodeat itaque imprimis Carolus Magnus, etiam in hoc genere pietatis suo nomine dignus. Cùm enim triginta Christianorum millia unâ cum Rothardo ab exercitu hostili circa Cæsaraugustam interempta cognovisset, duodecim auri talentorum millia, vestesque, ac cibaria in pauperes pro piis eorum manibus distribui curavit, deinde solum omne, ac ditionem circa oppidum Pleviniense Canonicis Regularibus, quos ipse jam instauraverat, addidit, eâ lege, ut pro eodem Rhortardo anniversarium agerent, ut bona proventuum pars in egenos conferretur, ut triginta Psalteria, totidemque Sacrificia, persolverentur. Quin etiam pro iisdem idem ipse ad S. Dionysium ardentissimas preces Deo obtulit, atque ut suas alii adjungerent, vestigalia iis assignavit. Eademque opera pios illos defunctos fecit in æternum sibi vestigales.

900. *Alia consertum.*

Non absimile consilium fuit Donaldi Regis Lumacensis in Hibernia. Hic enim

monasterium S. Crucis Dicecesis Casserensis in eodem regno construxit, ac redditibus instruxit circa annum 1169. Cujus donationem confirmavit Joannes Comes Morotonæ, ac postea Rex Angliæ, hisce instrumenti verbis. *Pro salute animæ meæ, & meorum antecessorum, & successorum meorum, pro animabus militum meorum, qui hic iacent &c.* Alphonfus quoque Hispaniæ Imperator, ut scribit Gaspar Jongelinus, Meirense in Gallecia cœnobium construxit, ac locupletavit circa salutis annum 1443. Abbate D. Vitali S. Bernardi discipulo. Instrumenti verba sunt. *Ego Alphonfus Imperator Hispaniæ unâ cum uxore mea Imperatrice D. Rica, & cum filiis meis Sanctio, & Fernando Regibus, pro amore Dei, & animabus parentum meorum, & pro peccatorum meorum remissione, facio Chartam donationis monasterio B. Mariæ de Meira, & vobis Domino Abbati &c.* Ottocarus etiam Bohemiæ Rex cœnobium à spinea Christi coronâ dictum, anno 1263, exstruxit ad honorem B. Mariæ. Verba instrumenti sic habent. *Construere decrevimus pro animæ nostræ, ac progenitorum remedio, ac salute, &c.* Idem eodem pacto fecere S. Leopoldus Marchio Austriæ, Alphonfus Princeps Lusitaniæ: idem plerique omnes, qui monasteria à se exstructa redditibus instruxere. Hoc insigne: quod Philippus Bonus Flandriæ Comes, hac inter cæteras lege pacem cum Carolo sexto Galliarum Rege anno 1435. sancivit, ut pro animâ parentis sui (qui parens Joannes Intrepidus vocabatur, fueratque Delphino Franciæ jubente, spectanteque, à sicariis interemptus) in Monstreano oppido, in templo ejusdem oppidi, capellania, ut aiunt, expensis Gallicis fundaretur cum obligatione ad perpetuam Missam *de Requiem*, quam Philippus ipse, cui veller, conferre potisset. Deinde ut circa idem oppidum cœnobium Carthusianorum exstrueretur, ubi Prior, ac Religiosi duodecim alerentur, ad preces pro animâ defuncti, Deo continenter fundendas. Item ut in ponte, ubi erat occisus, Crux erigeretur. Præterea ut Divione in Carthusiæ templo, ubi Joannes sepultus, Missa solemniss *de Requiem* ad magnam aram facienda in perpetuum fundaretur; & ita rectè pacem sibi dylcem fore non credidit, nisi patris manibus pacem procurasset.

Ad extremum produco novum, & auditu jucundum foundationis genus à Clericis Regularibus, qui in Italia frequentes sunt, piè excogitatum. Horum enim inventum est, loquor verbis nostri Joannis Rho lib. 1. c. 4. exemplo. 1. Montem, quod mortuo-

901. *Novum genus foundationis in Italia.*

rum ararium dici potest, constituere, tam
 magnâ laude pietatis, quàm multa in egen-
 tes animas ex illo bona redûndant. Cùm
 enim pauperum illa araria, quæ montes
 pietatis appellamus, in magnâ sint famâ,
 cur non immortalis hic mereatur, ex quo
 suffragiorum, ut Ecclesiæ loqui placuit, ve-
 lutiaquarum arcanis flammis extinguendis
 derivantur perennitates; levissimâ enim
 stipe, quam pro se quisque destinato con-
 fert, ea sacrificiorum multitudo procura-
 tur, ut morientibus infinita propemodum
 suffragia comparentur: Idem augendæ
 huic pietati secundas quasque ferias ha-
 bent, propositâ palam divinissimâ Eucharis-
 tiâ, brevique ad confluentes sermone,
 quam exercitationem, ut esset magis fru-
 ctifera, summi Pontificis indulgentiâ or-
 nandam censuerunt.

In Belgio. Quam pietatis attem nostri in Gallo-
 belgica imitati, ut de cæteris urbibus ta-
 ceam, Insulis quatuor in parœciis gazophyl-
 lacia posuere, ad stipendium Missarum pro
 egenis in istâ civitate mortuis faciendarum:
 eo successu ut in D. Stephani subinde uni-
 cum per mensem viginti floreni in gazo-
 phylacium conjiciantur: aliâ ut plurimum
 decem, aut duodecim, aut octodecim. Unde
 non mediocris sacrificiorum numerus
 ad altare Privilegiatum singulis annis in so-
 latium pauperum vitâ functorum impen-
 ditur. Locus hic quoque fuisset de Anthea
 Lucensi fæminâ in pios manes benignissima
 dicere, quippe quæ pauperum hospitales
 domos, ac Virginum Collegia iis expiandis
 ex conquista undique stipe ædificavit, sed
 rem aliâs exposui, nec volo actum agere.
 Et verò hæc excitando ad hujusmodi ararii
 inventionem pio Lectori sufficiunt.

ARTICULUS III.

De alijs eleëmofynis.

902. *Maria Van Lille pia industria.* EXCELLUIT in hoc genere pietatis
 in pios manes exhibitæ Maria Van
 Lille, Herentaliæ, quod oppidum est An-
 tuerpensis diœcesis, Beguina. Hæc enim
 cœtum instituit Beguinarum, quæ præci-
 puo illos juvandi studio, quidquid operis
 facerent, in usum pauperum primùm,
 tum in levamen Purgatorii conferebant.
 Itaque coemptam ab ipsa lanam certatim
 nere, ex eâ pannos texi curare, eos diven-
 dere, pretium ex iis confectum egentibus
 largiri, aut ipsos in eorum vestes aptare
 solemne illis fuit. Qui sanctus mos, ne cum
 Mariâ perirer, effecit ipsa quâ hortamen-
 tis, quâ providentiâ singulari, ut ab ipsius

obitu continuaretur. Utinam ad alias pias
 fœminas extendatur! Quàm multas cœ-
 lestium vestium textrices habebimus.

903. *Eligendâ genus eleëmofynæ quod viri defuncti repugnet.*
 Discimus quoque ex S. Birgittæ revela-
 tionibus non unam artem stipsis in pios ma-
 nes cum præcipuo fructu distribuendæ:
 nam præter diversa Missarum genera, quæ
 fieri pro animâ Ulphonis conjugis sui iussit,
 ipse ei spectandum se obiciens, rogavit, ut
 argenteam supellectilem, equosque ipsos,
 quibus immodicè delectatus fuerat, in ex-
 piationem ejus voluptatis, pauperum in
 usus divenderet. Item ut calices paupe-
 ribus templis ad sacrificii usum confici cu-
 rarèt: hoc enim eleëmofynæ genus Numi-
 ni esse antiquissimum. Extat etiam hæc
 Angeli ibidem ad ipsam allocutio de par-
 ticulari juvandi quamdam viri nobilis ani-
 mam industria. Sicut, inquit Angelus, tu
 audisti, quod anima illius clamavit quin-
 quies væ; ideò dico quinque consolatoria
 sibi. Primùm væ fuit, quod Deum modi-
 cum dilexit, ideò ut ab isto liberetur, den-
 tur pro ejus anima triginta calices, in qui-
 bus Sanguis Dei offeratur, & ipse Deus
 magis honoretur. Secundùm væ fuit,
 quod non timuit Deum, ideò pro isto ab-
 solvendo elegantur triginta Sacerdotes de-
 vori iudicio hominum, quorum quilibet
 dicat triginta Missas, quando possunt, no-
 vem de Martyribus, novem de Confesso-
 ribus, novem de omnibus Sanctis, viginti
 octo de Angelis, viginti novem de S. Ma-
 ria: trigesimam de S. Trinitate, & omnes
 intentè orent pro animâ istius, ut ira Dei
 mitigetur, & justitia ejus ad misericordiam
 flectatur. Tertium væ fuit pro superbia
 ejus, & cupiditate; pro isto abolendo reci-
 piantur triginta pauperes, quorum pedes
 laventur cum humilitate, & dentur eis ci-
 baria, & pecunia, vestesque quibus confo-
 lentur, quorum quilibet, tam qui lavat,
 quàm qui lavantur, rogent Deum humili-
 ter, ut propter humilitatem suam, & ama-
 ram passionem suam, dimittat animæ istius
 cupiditatem, & superbiam, quam commi-
 sit. Quartum væ fuit superbia carnis suæ:
 ideò quicumque daret unam virginem in
 monasterium, & unam viduam similiter,
 unamque puellam in conjugium, verum
 dando cum eis tantum de bonis, unde suf-
 ficienter ad victum, & vestitum subsistant,
 tunc peccatum animæ istius, quod in carne
 commiserat, dimittet Deus, quia hæc sunt
 tres viræ, quas Deus in mundo stare iussit,
 & elegit. Hæc Angelus Revel. S. Birg. 1. 4. c. 9.
 Ex quibus, & ex proximè superio-
 ribus, intelligimus, id genus eleëmofynæ
 efficax esse ad animarum expiationem,
 quod earum noxis aliquatenus repugnat, id
 quod